

Atklāj un ierauga ko jaunu, vēl neredzētu

lezīmējot Kraukļa un Krustaliča klintis, ierīko informatīvo stendu

Par 2022. gada ģeovietu šī gada sākumā tika nominētas Kraukļa klintis Daugavas labajā krastā Klintaines pagasta teritorijā un pretējā pusē — kreisajā krastā — esošās Krustaliča klintis. Aizvadītās nedēļas nogalē Annas klints kempinga teritorijā Kintaines pusē tika ierīkots un atklāts informatīvs stends, kas stāsta par šīm vietām.

AGITAS GRĪNVALDES-IRUKAS
TEKSTS UN FOTO

Latvijā jau vismaz 15 gadu kādai nozīmīgai vietai piešķir gada ģeovietas titulu. Biedrības "Ziemeļvidzemes ģeoparks" vadītājs Dainis Ozols stāsta, ka gada ģeovietas nosaukums tiek piešķirts ar mērķi pievērst sabiedrības uzmanību Latvijas īpašajiem ģeoloģiskajiem veidojumiem un to problēmām, sniegt par tiem informāciju, rosināt vietas tālāku izpēti, atjaunošanu un labiekārtošanu.

Daugavas krastā konkurē divas vietas

Dainis teic, ka ik gadu tiek publicēts aicinājums pieteikt nozīmīgas Latvijas vietas gada ģeovietas nosaukumam un to var darīt ik diens sabiedrības pārstāvis. "Pagājušajā gadā tika pieteiktas 15 vietas, šogad bija ap desmit. Kad pieteikšanās noslēgusies, apkopoju visas iesūtītās vietas un aicinu ekspertus par tām balsot. Eksperti ir ģeologi, ģeogrāfi, zinoši nozares cilvēki. Ņemot vērā iegūto punktu skaitu, ar pārliecinošu vairākumu šo nosaukumu ieguva Kraukļa un Krustaliča klintis."

Šogad par gada ģeovietas nosaukumu Daugavas krastā konkurēja divas vietas — Kraukļa un Krustaliča klintis un krasta atsegumi pie "Cepliem" Aizkraukles pagastā.

Stāstot par šo iniciatīvu, Dainis piebilst, ka šis nav projekts, kuram kāda institūcija piešķir finansējumu. Šis ir vairāku entuziastu brīvprātīgais darbs. Taču tad, kad ir paziņota gada ģeovietas, biedrības pārstāvji uzrunā attiecīgās pašvaldības un tūrisma centru, lūdzot at-

balstu informatīvā stenda uzstādīšanai. Te biedrības "Ziemeļvidzemes ģeoparks" pārstāvji saka paldies par atsaucību un atbalstu Aizkraukles un Jēkabpils novada pašvaldībām un Kokneses tūrisma informācijas centra darbiniekiem.

Vēsturiski, ģeoloģiski nozīmīgs objekts

Kraukļa un Krustaliča klintis nominēšanai par gada ģeovietu pieteica Vidzemes Augstskolas pasniedzējs, tūrisma un vides eksperts Juris Smalinskis. "Tas, kas man likās svarīgi, piesakot šo vietu kā gada ģeovietu, ka līdz šim neviena vieta pie Daugavas vēl nebija ieguvusi šo nosaukumu. Daugava ir ļoti svarīga ne tikai no vēsturiskā un kultūrvēsturiskā mantojuma, bet arī no ģeoloģiskā aspekta. Droši vien savu lomu nospēlēja arī subjektīvs aspekts — mani senči nāk no Sēlijas."

Juris kopā ar ģeologu Ati Pāvilu pirms aptuveni divdesmit gadiem jau pētījis upes krastus šajā vietā, laikā, kad bija nolaists ūdens Daugavā. "Biju izstaigājis citu upju krastus un biju pārsteigts, ka mums ir tik milzīgas klintis, kas atsedzās un ir apskatāmas, kad ūdens līmenis ir pazemināts. Lai gan daudz interesanta ir, ko redzēt arī pie ierastā ūdens līmeņa," stāsta Juris, kad satiekamies pie jaunā informatīvā stenda Annas klints kempingā pirms došanās Kraukļa klintis izpēti pārgājienā.

Sakrīt zvaigznes

Viņš rāda uz Daugavas pretējo krastu un piebilst — šobrīd redzami kādi divi metri klinšu krasta, bet, kad ūdens līmeni nolaiž par trijiem metriem, atsedzas jau vismaz sešus metrus augstas klintis. Vienreizēji fantastisks skats. Un šogad bija šī lieliskā iespēja apskatīt klintis, kas abos Daugavas krastos stiepjas aptuveni kilometra garumā leņķus Pļaviņām un Sēlpils, jo ūdens līmenis Pļaviņu HES remontdarbu dēļ bija viszemākais pēdējo desmit

UZSVER KLINŠU NOZĪMI. Ģeologs, profesors Ģirts Stinkulis (no kreisās), biedrības "Ziemeļvidzemes ģeoparks" vadītājs Dainis Ozols, tūrisma un vides eksperts, Vidzemes Augstskolas pasniedzējs Juris Smalinskis, pirms doties pārgājienā uz Kraukļa klintīm, stāstīja klātesošajiem par šīs vietas nozīmi agrāk un mūsdienās.

gadu laikā. "Man ir jautājuši, vai es zināju, ka spēkstacija šogad nolaiž tik zemu ūdens līmeni? Nē, es to nezināju. Tā laikam sakrita zvaigznes, lai gan tas droši nebija nejauši, jo domāju, ka tādas lietas nenotiek nejauši."

Kad gada sākumā tika izziņota 2022. gada ģeovietas, daudzi Jurim jautājuši, kā tad šo jaunumu var apskatīt? "Līdz Pļaviņu pusei var atbraukt ar sabiedrisko transportu, doties līdz Annas klints kempingam un iztaigāt Kraukļa klintis. Sēlpils pusē ar sabiedrisko transportu nokļūt varētu būt sarežģītāk, bet arī tajā pusē upes krasts ir izstaigājams. Daugavas labajā pusē ir lieliska iespēja klintis apskatīt arī no ūdens, jo tieši šajā vietā saimnieko ūdenssporta un ūdenstūrisma entuziasti, ceļotājs Arvids Apfelbaums, kurš gan ar vikingu lielaiņu izvizinās, gan arī kajaku vai laivu iznomās. Arī pats esmu izmantojis šo iespēju," stāsta Juris un rāda, ka pa Daugavu, apskatot klintis, iznāk izbraukt dažus kilometrus garu apli. "Ja man kāds jautā par šīm vietām, parasti iesaku iekļaut maršrutā arī Oliņkalnu, jo domāju, ka daudz cilvēku nav bijis uz šīs salas. Tāpat Sēlpils pilskalnu, un reizē vienā braucienā var apskatīt vismaz piecas TOP vietas Latvijā."

Izceļ jaunā līmenī

Annas klints kempinga un vikingu laivas "Lāčplēsis" saimnieks Arvids Apfelbaums atzīst, ka Kraukļa un Krustaliča klinšu nominēšanai bijusi liela nozīme. Tā šo vietu

VĒRTĪGA LEKCIJA. Dainis Ozols kartē rādīja un stāstīja, kā veidojusies Daugavas senleja miljonu gadu laikā.

pacēlusi citā līmenī. "Kad pats regulāri braucu ar kajaku pa Daugavu gar tām klintīm, domāju — kāds skaistums! Cik žēl, ka cilvēki to visu neredz! Un šogad patiešām tāda sakritība — gada ģeovietas nosaukums un zemo ūdens līmenis. Daudzi tūrisma jomas uzņēmēji sūdzējās par problēmām, ko radīja zemo ūdens līmenis, bet citiem tas atkal deva iespēju redzēt un atklāt ko jaunu, vēl neredzētu. Cilvēku pieplūdums šovasar tiešām bija ļoti liels. Varbūt ne visi šeit ieradās tieši saistībā ar pašu ģeovietu, vairāk zemā ūdens līmeņa dēļ. Visiem atbraucējiem stāstīju, kur viņi ir un cik nozīmīga ir šī vieta." Arvids atklāj, ka šovasar satīcis ļoti daudz interesantu cilvēku un arī

uzzinājis daudz jauna no saviem viesiem. "Bija daudz tuvākajā apkārtnē dzīvojošo — no Aizkraukles, Jēkabpils, Līvāniem, Sēlijas puses. Daudz bija tās paaudzes cilvēku, kuri savlaik redzējuši veco Daugavu pirms appludināšanas un tagad gribēja redzēt, kāda tad upe izskatās šados apstākļos. Klausījos stāstus par dzīvi Oliņkalna estrādē, kas tur brauca uzstāties, kāda bija saviesīgā daļa, satiku arī kādu tā laika bufetnieku. Biju dzirdējis cilvēkus vīpsnājam — nu, ko gan ar kajaku darīt Daugavā? Brasla, Gauja — tā ir cita lieta. Taču šogad daudzi brauca ar kajakiem, mazajām laiviņām, suportāji no abiem upes krastiem, uzreiz mainījās kopējā ainava, kūsāja dzīvība." ♦

Uzziņa

- ♦ Kraukļa un Krustaliča klintis stiepjas vairāk nekā kilometru garos posmos abos upes krastos leņķus Pļaviņām un Sēlpils. Daugavā šajā posmā ir Pļaviņu HES ūdenskrātuves uzpludinājums un bijušā, līdz 40 m dziļā kanjona klintis šobrīd ietver upi kā grūti pieejamas, 2 — 4 m augstas sienas. Vertikālās kraujas ir šodienas Latvijas dabai neparastas un izcili ainaviskas, kas labāk aplūkojamas no upes puses. Dolomīta klintis apskatāmas arī Klintaines applūdušajos karjeros.
- ♦ Ģeoloģijas zinātnē šī Daugavas posma klintis ir nozīmīgas kā augšējā devona Daugavas svītas īpaši raksturīgu iežu atsegumi un slāņu tektoniskas deformācijas vietas, kā arī iespaidīgā kanjona un senlejas dēļ. Tāpat tās ir atzītas par Eiropas Savienības īpaši aizsargājamu dzīvotni jeb karbonātskābes pamatnēģu atsegumiem, kur joprojām sastopamas retās mūru un plūksnu sīkpārdes, Daugavas vizuāli, ārstniecības indaine un citi klinšu augi. Virs klintīm atrodas bioloģiski vērtīgi un daudzveidīgi kalķainie zālāji.

Avots: daba.gov.lv

MAF
Mediju atbalsta fonds

Projektu finansē Mediju atbalsta fonds no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par materiāla saturu atbild laikraksts "Staburags".